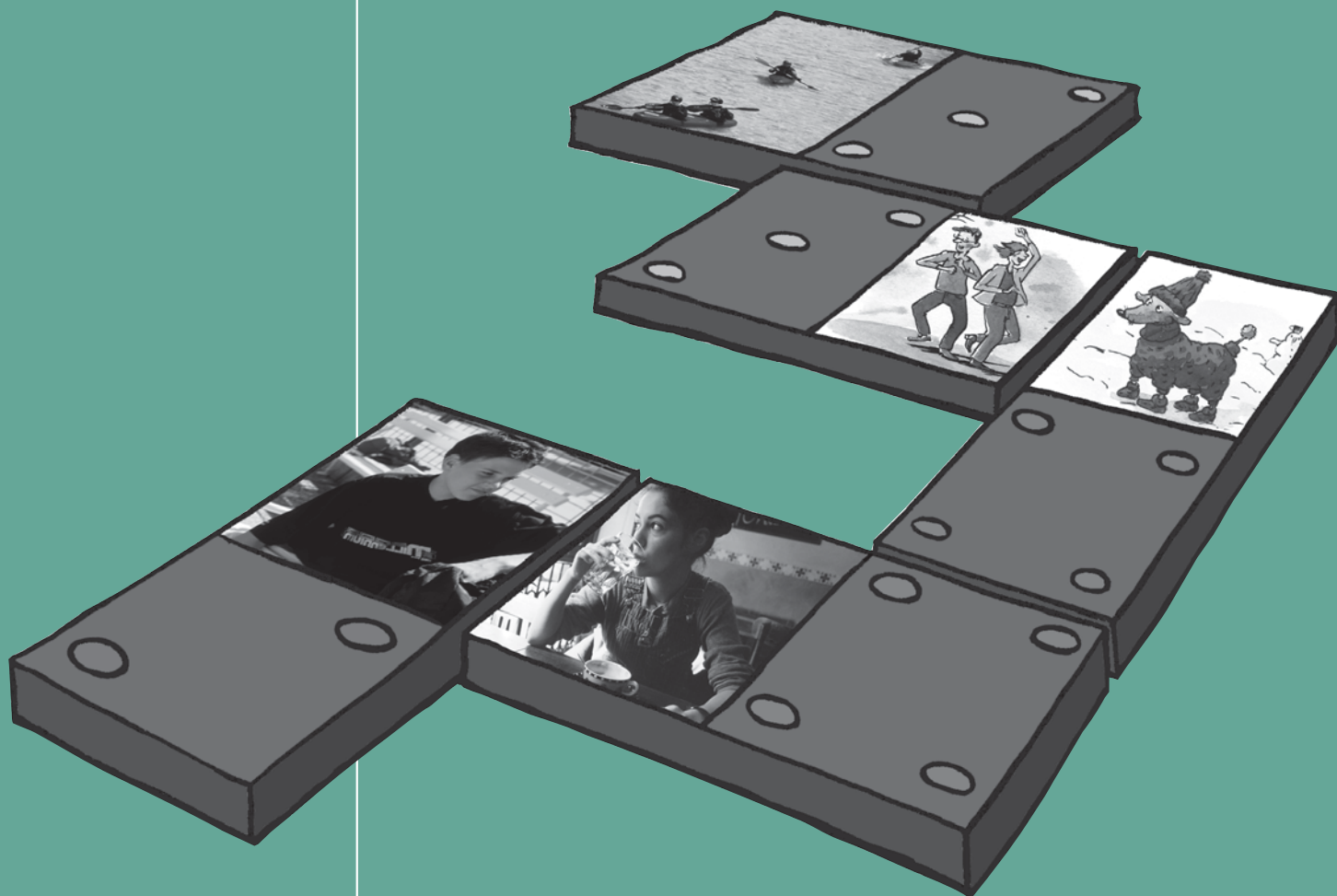

Nana Cajhen
Nevenka Drusany
Dragica Kapko
Martina Križaj Ortar
Marja Bešter Turk

Slovenščina za vsak dan

8

Rešitve Delovni zvezek

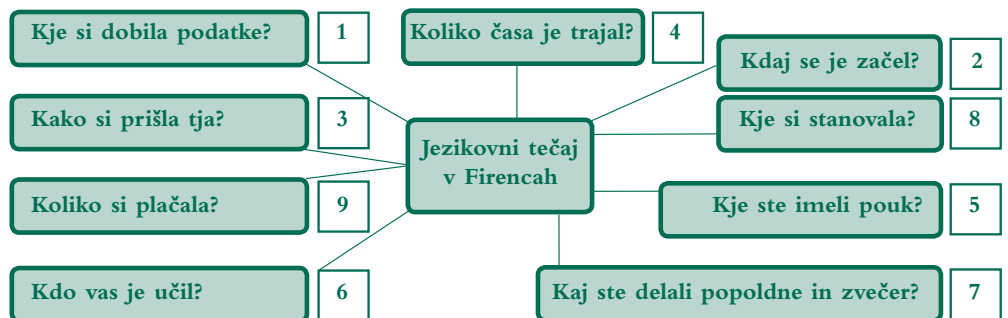

1 Živijo, Nina!

1. Ne. Ker je namenjen javnosti.

5, 3, 2, 4, 6, 1

Npr.

Kdo je priredil tečaj? 1

Kako je potekal pouk? 5

Po katerih merilih so vas uvrstili v skupine? 4

Koliko učencev je bilo v skupini? 4

Kateri predavatelj je bil najboljši? Zakaj? 6

Ali ste ob koncu tečaja prejeli končna potrdila ali spričevala? 7

Ali ste šli tudi na ekskurzije? Kam ste šli? Kaj ste tam videli in doživeli? 7

Kakšne so bile sobe? 8

Kako si se prijavila na tečaj? 1

Kako si ga plačala? 9

Kakšna je bila hrana? 8

Sleng

1. NE.

Babica: "Pozdravljen! Kakšna gneča! Lahko si srečen, da si doma." Dedek: "Ja, doma je najlepše."

3. a, c, č

starosti/generacije

Jezikovne družine

1. V angleščini, madžarščini, španščini, italijanščini, slovenščini, nemščini, hrvaščini, nizozemščini.

Germski jeziki: angleščina, nemščina, nizozemščina.

Romanski jeziki: španščina, italijanščina.

Slovanski jeziki: slovenščina, hrvaščina.

Ugrofinski jezik: madžarščina.

St.

Tudi.

Ne.

2.

ZAHODNI SLOVANSKI JEZIKI	VZHODNI SLOVANSKI JEZIKI	JUŽNI SLOVANSKI JEZIKI
poljščina	ruščina	slovenščina
češčina	beloruščina	hrvaščina
slovaščina	ukrajinsčina	srbsčina
		makedonščina
		bolgarščina

3. a

Slovenščina je nastala iz indoevropskega prajezika.

Slovenščina spada med slovanske jezike.

Slovenščina je južni slovanski jezik.

4. V angleščini, nemščini, albanščini, hrvaščini, srbsčini, švedščini, francoščini, ruščini, španščini, madžarščini, hebrejščini, italijanščini.

2 Sprašujemo in tako raziskujemo

1. Piki Nogavički, Novem Sadu, pogovor, štiri, Švedskem, biografijo

2. č, d

3. 3, 2, 1, 7, 5, 4, 6

Subjektivno in objektivno besedilo

1. Prvo besedilo je subjektivno, ker sporočevalec izraža svoje osebno razmerje do teme; drugo besedilo pa je objektivno, ker sporočevalec sporoča preverljive podatke.

Glagol

1.

ČASOVNA OBLIKA		
PRETEKLIK	SEDANJIK	PRIHODNJIK
sem bil	sem	bom
sva stala	stojiva	bova stala
je prišla	pride	bo prišla
smo gostovali	gostujemo	bomo gostovali
so tekli	tečejo	bodo tekli
sta dala	dasta	bosta dala

2. b

Krompir dobro **operi** in **daj** v lonec. **Prelij** ga z vodo, **posoli** in **skuhaj** do mehkega.

Kuhan krompir **odcedi**, vročega **olupi** in **daj** v skledo. Skledo s krompirjem **postavi** na mizo.

Zraven **ponudi** katero koli solato ...

b

Krompir **bi** dobro **opral** in ga **dal** v lonec. **Prelil bi** ga z vodo, **posolil** in **skuhal**

do mehkega. Kuhan krompir **bi odcedil**, vročega **bi olupil** in ga **dal** v skledo.

Skledo s krompirjem **bi postavil** na mizo. Zraven **bi ponudil** katero koli solato ...

c

3. pridi, teci, postrizite, povejte, bojte se, oblecite, Vzemi, pojdi, recita

4. V pogojnem naklonu.

5.

POVEDNI NAKLON	VELELNI NAKLON	POGOJNI NAKLON
je zadelo	se boj	
je dejal	bojste se	
govorim	pustite	
pljuska	imejte	
nese		
zanese		
spodnese		
bo imelo		

DA, NE, NE, NE, NE, DA

VELELNIK	POGOJNIK
se boj	bi se bal
bojste se	bi se bali
pustite	bi pustili
imejte	bi imeli

Glagolski vid

- sem bral, sem (jo) prebral; je prismočal, je ... smučal; si (mi) obljubil, si (mi) obljubljal; Gledal sem, sem zagledal; nese, nosi

GLAGOLI, KI POIMENUJEJO DEJANJE	
Z OMEJENIM TRAJANJEM	Z NEOMEJENIM TRAJANJEM
podreti	podirati
prebrati	brati
prismočati	smučati
obljubiti	obljublјati
zagledati	gledati
nesti	nositi

2.

DOVRŠNI GLAGOLI	NEDOVRŠNI GLAGOLI
prizadeti	prizadevati
zaželei	želeti
postati	postajati
ohraniti	ohranjati
ponuditi	ponujati
zagotoviti	zagotavlјati

- se je ... priklatil, Pometel je, vrgel, izprašil, razpihal, klenknil, pobožal, oddivjal, so budili, so se držali, so stale, so se smehljali, so vstopali, si je požvižgaval

NEDOLOČNIK	DOVRŠNIK	NEDOVRŠNIK
<i>priklatiti se</i>	✓	
<i>pomesti</i>	✓	
<i>vreči</i>	✓	
<i>izprašiti</i>	✓	
<i>razpihati</i>	✓	
<i>klenkniti</i>	✓	
<i>pobožati</i>	✓	

<i>oddivjati</i>	✓	
<i>buditi</i>		✓
<i>držati se</i>		✓
<i>stati</i>		✓
<i>smehljati se</i>		✓
<i>vstopati</i>		✓
<i>požvižgavati si</i>		✓

14

Nedovršnih.

dovršni glagoli, nedovršni glagoli

4. Npr. zapisati/napisati/popisati/prepisati/vpisati ...;
zapositi/poprositi/preprosi/izprosi ...;
nagovoriti/pregovoriti/spregovoriti/izgovoriti ...;
umazati/namazati/premazati/pomazati/zmazati ...

3 Prva priznana slovenska slikarka

1.

LETO	KRAJ	DOGODEK
1861	Ljubljana	
1877		ogledi v galerijah
	München	študij
1889		razstava
	Pariz	med znamenitimi umetniki
1894		spoznavanje mesta
1897-1905		stensko slikarstvo
1906	Ljubljana	
1906-14	Berlin	
1918-26		
	Ljubljana	smrt

2. O Ivani Kobilca.

Izhodiščno besedilo je pripoved o življenju osebe.

Zgornje besedilo je opis osebe.

3. Ne. Dogodki si ne sledijo v časovnem zapovrstju.

1, 9, 13, 14, 10, 2, 4, 15, 3, 7, 5, 6, 11, 8, 12

4. Z rojstvom in smrtjo.

5. Že kot gimnazijec je planinaril na Blegoš, Kum, Krvavec, Storžič. Kasneje se je velikokrat povzpel na Triglav.

Napisal je Spomine.

Uglasbil je veliko pesmi, npr. Oj, Triglav, moj dom, Gregorčičevo Oj, zbogom, ti, planinski svet ...

Poudarjal in dokazoval je slovenstvo, kupil je vrh Triglava.

Umetnostno in neumetnostno besedilo

1. Neumetnostno. Navaja resnične podatke o resnični osebi, prikazuje dogodke iz življenja Ivane Kobilca.

2. umetnostno, neumetnostno, neumetnostno, umetnostno, neumetnostno besedilo

Zloženi stavčni členi

1.

GOLI	ZLOŽENI
v Firencah	lepote mesta
barve	Rihardu Jakopiču
v Berlinu	premožne Berlinčane
na Dunaju	muzeje in galerije
v Spominih	o svojem življenju

2.

	PRISLOVNO DOLOČILO	
	GOLO	ZLOŽENO
<u>zaradi hude bolezni</u>		x
<u>V mestu valčkov</u>		x
<u>v ljubljanski realki</u>		x
<u>Med počitnicami</u>	x	
<u>na Blegoš, Kum, Krvavec in Storžič</u>		x
<u>Ob izbruhu prve svetovne vojne</u>		x
<u>v Ljubljano</u>		x

3.

	STAVČNI ČLEN JE ZLOŽEN	
	PRIREDNO	PODREDNO
<u>portrete in tihožitja</u>	x	
<u>Judo in karate</u>	x	
<u>Zadnja leta</u>		x
<u>najrazličnejše cvetje</u>		x
<u>Likarice in Poletje</u>	x	

4. Npr. in dedek, in Metka, in dolžnosti, in mačka, in mir.

5. Npr. Aljažev, Osnovno, Aljaž, Prešeren, slovenska.

6.

	PODREDNO ZLOŽENI STAVČNI ČLEN	
	JEDRO	PRILASTEK
<u>pisano</u> <u>perje</u>	perje	pisano
<u>svoje</u> <u>smeti</u>	smeti	svoje
<u>lesen</u> <u>zaboj</u>	zaboj	lesen
<u>hišo</u> <u>strahov</u>	hišo	strahov
<u>grad</u> <u>Snežnik</u>	grad	Snežnik
<u>gospod</u> <u>Petrič</u>	gospod	Petrič
<u>debel</u> <u>led</u>	led	debel

7.	PRILASTEK	
	LEVI	DESNI
<u>Narodno galerijo</u>	x	
<u>v hotelu Lev</u>		x
<u>osnovno solo</u>	x	
<u>pesem Soči</u>		x

8. Porcelanska posoda je trdnejša od glinene.
 Babica rada nosi slamnat klobuk.
 Odgovarjal je na jezikovna vprašanja.
 To je Prešernova pesem.
 Včerajšnje zemlje so že trde.

9. Moj brat Anže
Bevkovo povest Tatič
pralni prašek Persil
mimo Aljaževega doma v Vratih
o svojih počitnicah v Italiji
 Ob jedru je več prilastkov.

4 Kupite, kupite, kupite!

2. O izdelkih za nego čevljev.
 Da bi ljudi prepričal v kakovost izdelka ter jih tako pridobil za nakup.
 Vse za popolno nego je zbrano v kolekciji ...
 Slika. Po smislu, npr. ker je na sliki prikupna deklica, ki čisti čevlje.
 Deklica ima svetle lase spete s pentljo, oblečena je v obleko in predpasnik; čisti čevlji.
 Škatle, v katerih so kreme za nego čevljev.
 Petkrat. Ker je njena slika simbol tovarne Ilirija.
 Ilirija. Podjetje.
 Od leta 1908.
 Tradicija.
 Ne.
 Ilirija d. d., Ljubljana, Tržaška c. 40, Slovenija.
 Ime ima po Ilirih, ki naj bi v davni živeli v naših krajih.
3. Da odlično prekrivajo, odlično negujejo in osvežujejo barve.
 Da. Sporočevalec pove, da njihove kreme zagotavljajo usnjo mehko, obstojnost in obliko in da je vse za popolno nego usnja zbrano v njihovi kolekciji izdelkov.
 Subjektivno.
4. BLUE, SHOE CREAM. Besede so iz angleškega jezika. Proizvajalec verjetno meni, da bo z angleškimi besedami dosegel večji učinek pri kupcih.
6. Da bi naslovnike prepričal, naj kupijo CEDEVITO.
 Predzadnja poved (Povečajte ...).
 Vitaminski napitek.
 Vitamine.
 Če se intenzivno ukvarja s športom, težje fizično dela, kadar je bolan in ženske v nosečnosti.
 Ne vedno.
 Da nadomestimo primanjkljaj v vsakodnevni prehrani.
 Slika. Ker je izvirna: kozarec z rumenim napitkom, šal, ki je ovit okrog kozarca, bele planine in modro nebo. Vse ponazarja zdravo življenje.
 Verjetno je sporočevalec hotel povedati, da je hoja v gore koristi zdravju.
 CEDEVITA oz vitamini povečujejo odpornost organizma, zato preprečuje prehlad itd.
 V lepoti narave se pomirimo. Ta narava naj bo čista, kot je jasno nebo, bel sneg ...
 CEDEVITA ni samo osvežitev, temveč so tudi vitamini. Če hočemo biti zdravi, moramo uživati vitamine oz. CEDEVITO.

- Ne.
Naročnik/plačnik ni napisan.
Ker je CEDEVITA med ljudmi že zelo znan izdelek.
7. organska snov, potrebna za rast in pravilno delovanje organizma
ki vsebuje veliko različnih vitaminov
odpornost organizma proti okužbam
8. Da.
Iz besedila na nalepki embalaže.
Vitamin E, C, B6, B1 ...
2 žlici zrnca raztopim v 2 dl hladne vode.
En kozarec.
V tem (iz 13. naloge).
9. V reklami za Apisirup.
Ker je v Apisirupu čebelji pridelek.
Da je naraven, ni umetno izdelan.
Lajša bolečine.
10. Ženska z lepim, negovanim obrazom.
Da.
Ker njen obraz izraža zadovoljstvo; njene roke drsijo po mehki koži.
Odraslim osebam.
Ne.
11. Ena reklamira hrano za človeka, druga pa za mačko.
Viki s krispijem, obogaten s kalcijem.
Ne.
Ker ga jedo vsi člani družine.
Energijo za ves dan.
Maček in njegova lastnica.
Izbrane koščke perutnine, polne beljakovin in obogatene z vitamini in minerali.
Ker je tako dobra.

Zložena poved

a, c

Podredno zložena poved

1. Otrok z dvigom roke pokaže – Kaj pokaže?
Na cesto stopi – Kdaj stopi?
Na polovici ceste preveri – Kaj preveri?
Otroka navajamo – Na kaj navajamo?
Z izbiro oblačil v živih barvah dosežemo – Kaj dosežemo?
2. , da; , uporabite; , nastane; , se
3. da, ker, če, ko, ker
4. kdo, kaj, kako, da, če, da, ki, da, če
5. Npr. se je zmračilo
se vrne Andrej iz šole
me včeraj ni bilo v šoli
bi bilo lepo vreme
še enkrat preberem besedilo
ji bo z izleta pisal razglednico
ti bo dolgčas
si delala pisanice
zna
ste prišli
te razveselila
6. Npr. če se bo vreme umirilo
ker na njem še nismo bili
ko se bo otoplilo
da bi doživeli lepoto našega najvišjega vrha

Osebkov in predmetni odvisnik

1. Iz ene.
Bolnik naj ostane v postelji.
Iz dveh.
naj ostane v postelji.
Osebka.
Z odvisnim stavkom.
Osebkov odvisnik. - kdor je bolan
2. Iz enega.
Zdravnik mi je svetoval Cedeviso.
Iz dveh.
Zdravnik mi je svetoval,
DA.
Z odvisnim stavkom.
3. Prodajalec mi je priporočal,
Še enega predmeta.
Z odvisnim stavkom.
Predmetni odvisnik.
Prodajalec je priporočal nove smuči,
Še enega predmeta.
Z odvisnim stavkom.
Predmetni odvisnik.
DA.
NE.
4. a) Slišala sem - Kaj si slišala?
b) Zrnca najprej segrejejo - Čemu segrejejo?
c) Potnica je vprašala sprevodnika - Kaj je vprašala?
č) nas počakajte - Kje počakajte?
d) Skušali smo izvedeti — Kaj ste skušali izvedeti?
e) je v zlato jamo zakopano - Kaj je zakopano?
f) se najdemo v megli - Kdaj se najdemo?
g) desetim odgovori - Kdo odgovori?
Predmetni odvisnik je v povedih: a, c, d.
5. Vesna je trdila, da se novinar rodi.
Peter je menil, da se novinar naredi.
Učitelj je vprašal, ali je za novinarstvo potrebna nadarjenost.
Urednik je poizvedoval, kdo je napisal ta članek.
Novinar me je prosil, naj mu povem resnico.
6. da, koliko, naj, Kogar, kaj, da, kako, če
č
7. Npr. kdaj je začel pisati.
kaj se je zgodilo na dvorišču.
kako se nariše grafiko.
kaj si zvedel o Tinki.
da bo cesta nekaj dni zaprta.
8. Iz enega.
Zanima me točen čas.
Iz dveh.
Zanima me
DA
Z odvisnim stavkom.
Osebkov odvisnik - koliko je ura.
9. Npr. da med hribovji ležijo gosto poseljene in rodovitne kotline
zakaj ga ni tako dolgo.
da je na podstrešju nakaj zaropotalo
da me obisk Škocjanskih jam vedno znova očara
da sem se uvrstil v finale.
b
10. koliko stane kolo
da si se odločil
koliko znaš
kako se obnaša
kaj menite o tem

11. Novinar je vprašal Anjo
Predmeta.
Predmetni odvisnik - kdaj je začela smučati.
Novinarja je zanimalo
Osebkka.
Osebkov odvisnik - kdaj je Anja začela smučati.
NE
V prvi povedi je predmetni odvisnik, v drugi pa osebkov.
12. a) Organizatorji so sporočili - Kaj so sporočili?
b) Zdi se mi - Kaj se ti zdi?
c) Ano veseli - Kaj jo veseli?
č) Ljudje dobro vedo - Kaj vedo?
d) Učitelja zanima - Kaj ga zanima?
Povedi z osebkovim odvisnikom so b, c, d.
13. Učenci vedo, kdo je odkril Ameriko.
Ve se, kdo je odkril Ameriko.
NE
NE
NE

POVED	Z OSEBKOVIM ODVISNIKOM	Ve se, kdo je odkril Ameriko.
	S PREDMETNIM ODVISNIKOM	Učenci vedo, kdo je odkril Ameriko.

14. Homerju pripisujejo, da je spesnil Iliado in Odisejo.
Odisej in tovariši si niso mogli niti predstavljati, kako srhljivo pustolovščino bodo doživeli na otoku Kiklopov.
V dnevnik si zapisujemo, kaj smo doživeli.
Zdelo se mi je, da je nekaj zaropotalo.
Ni mi jasno, kaj hočejo od mene.
Povej mi, česa si najbolj želiš.
Zanima nas, ali tudi oni tako mislijo.
Ni se zavedal, v kakšni nevarnosti je.
Kdor prej pride, prej melje.
Čudili so se, koliko je znala.
Kar je lepo, privlači umetnika.

5 Kako naj to naredim

- Sestavine: semena kakavovca, kakav, sladkor, vanilija, mleko v prahu, kakavovo maslo, sadje, lešniki; pripomočki: vrteči se mlin, ohlajevalnik, modeli, tresočni trak, ovojnina.
- b
Podatki so preverljivi, besedilo ima praktičen namen.
- b
Podatki so stvarni, sporočevalec se v besedilu ne razodeva.
- Ne.
Koraki niso navedeni v resničnem zapovrstju.
Da.
Tekoč najprej dvigne vodilno nogo in jo iztegne. Drugo nogo, ki je skrčena v kolenu, potegne za seboj, s telesom pa se nagne naprej. Ko je druga noga čez oviro, jo takoj povleče navzdol, da nadaljuje s tekom.
- Da.
Posamezni koraki, ki vodijo k določenemu cilju, si sledijo v točno določenem zapovrstju.
Tek čez ovire.
- Npr. Tek čez ovire.
- V sedanjiku.
V 3. os. Ker je opisano, kaj dela tekač.
- Najprej dvigni vodilno nogo in jo iztegni. Drugo nogo, ki je skrčena v kolenu, potegni za seboj, s telesom pa se nagni naprej. Ko daš čez oviro še to nogo, jo takoj povleci navzdol in nadaljuj s tekom.
V osebi in v naklonu.
- C, Č, D, A, B

Časovni, krajevni in načinovni odvisnik

1. Iz enega.

Med spanjem se dihanje upočasni.

Iz dveh.

se dihanje upočasni

Prislovnega določila časa.

Z odvisnim stavkom.

Časovni odvisnik - Ko spimo.

2. a) Že prej določite – Kaj naj določimo?
 b) Ribe pojejte – Kdaj naj jih pojemo?
 c) spraskajte vosek z njene glavice – Kdaj naj ga spraskamo?
 č) naj miruje – Kdo naj miruje?
 d) Razgledujte se – Kdaj naj se razgledujemo?
 e) Ste si zapomnili – Kaj smo si zapomnili?

POVED	VRSTA ODVISNIKA
a)	predmetni
b)	časovni
c)	časovni
č)	osebkov
d)	časovni
e)	predmetni

3. Kadar, ko, Ko, kadar, Kadar, kadar

Kadar uporabljamo za večkratna dejanja (navadno, običajno), *ko* pa za enkratna dejanja.

4. Prislovno določilo časa: a, b, d, e, f

	PRETVORBA V ČASOVNI ODVISNIK
a)	Ko izbirate mesto za taborjenje,
b)	Ko hodite,
c)	
č)	
d)	Kadar je zima,
e)	Preden odidete,
f)	Potem ko svizec zimo prespi,
g)	
h)	
i)	

5. Iz enega.

Kakavovec ne uspeva na suhi zemlji.

Iz dveh.

Kakavovec ne uspeva,

Prislovno določilo kraja

Z odvisnim stavkom.

Krajevni odvisnik - kjer je zemlja suha.

6. a) Ostani - Kje naj ostanem?
 b) se na tisoče kristalčkov poveže v bele in lahke snežinke - Kdaj se povežejo?
 c) Domačim povejte - Kaj naj jim povemo?
 č) Še zdaj ne vem - Česa ne veš?
 d) Planinci so me vprašali - Kaj so te vprašali?
 e) Lepo se imej - Kod naj se imam lepo?

POVED	VRSTA ODVISNIKA
a)	Krajevni
b)	Časovni
c)	Predmetni
d)	Predmetni
e)	Predmetni
f)	Krajevni

8. Iz enega.
Prodajalec je govoril priliznjeno.
 Iz dveh.
Prodajalec je govoril,
 Prislovno določilo načina
 Z odvisnim stavkom.
 Načinovni odvisnik - kot bi rožice sadil.
9. Iz opisa postopka izvemo – Kaj zvemo?
 Jemal je zdravila – Kako jih je jemal?
 Govorec je govoril tako – Kako je govoril?
 se zbere veliko ljudi – Kje se zberejo?
 sam vanjo pade – Kdo pade?
 je severna stran neba – Kje je severna stran neba?
 izvemo, kako; zdravila, ne; tako, da; veselica, se;
 koplje, sam; Severnica, je

VRSTA ODVISNIKA
Predmetni
Načinovni
Načinovni
Krajevni
Osebkov
Krajevni

10. se ohladi (Č)
 Pred skokom v vodo se ohladi.
 preglej cene (Č)
 Po prihodu na tržnico si oglej cene.
 ga je preizkusil (Č)
 Kolo je pred nakupom preizkusil.
 odšla je (N)
 Odšla je brez pozdrava.
 se spomnim nate (Č)
 Ob pogledu na sliko se spomnim nate.
 molči (Č)
 Med gledanjem filma molči.
 najraje se vračam tja (K)
 Najraje se vračam v svoj rodni kraj.
 storil bom (N)
 Storil bom po tvojem nasvetu.
11. Iva se drži kakor huda ura.
Med jedjo ne govorimo.
Moja sestra je ob slovesu jokala.
Krompir so sadili brez besed.
Med vožnjo so si ogledovali okolico.
Po zvonjenju so se učenci usuli iz učilnice.
Revežem pomaga po svojih močeh.
Učenci so se zbrali pred Vodnikovim spomenikom.
 Kadar jemo, ne govorimo. (Č)
 Ko smo se poslovili, je moja sestra jokala. (Č)
 Krompir so sadili, ne da bi govorili. (N)
 Ko je vozil, si je ogledoval okolico. (Č)
 Potem ko je zvonilo, so se učenci usuli iz učilnice. (Č)
 Revežem pomaga, kakor zmore. (N)
 Učenci so se zbrali, kjer je Vodnikov spomenik. (K)
12. Nikoli se ne poslovi, ne da bi se nasmehnil. načinovni o
 Nikoli se ne poslovi
 Kamor greš ti, grem tudi jaz. krajevni o.
 grem tudi jaz
 Dokler želiš, si lahko moj gost. časovni o.
 si lahko moj gost

Šli smo k oknu, ko so začeli spuščati rakete. časovni o.
 Šli smo k oknu
 Ko greš na potovanje, ne pozabi vzeti fotografskega aparata. časovni o.
 ne pozabi vzeti fotografskega aparata
 Tako je deževalo, da so po ulicah tekli potoki. načinovni o.
 Tako je deževalo
 Vrni se, preden se znoči. časovni o.
 Vrni se
 Miren je samo, kadar spi. časovni o.
 Miren je samo
 Ko prideš iz gozda, se oprhaj. časovni o.
 se oprhaj
 Čakala te bom, dokler ne prideš. časovni o.
 Čakala te bom

Pisanje izrazov za barve

1. Rdeče-rjav.
2. Oranžno-rumeno-zelen.
3. Leva. Desna.
č, c
Leva bluza je rjavočrna/rjavo črna. Desna bluza je rjavo-črna.
4. Sivo-zelen plašč je dvobarven - iz sive in zelene barve.
Rjavosiv plašč je enobarven - siv z odtenkom rjave.
5. rdečerjav ali rdeče rjav; vijoličnomoder ali vijolično moder
6. a, b, b
svetlomodrer ali svetlo moder; temnomoder ali temno moder.
7. kri, smaragd, čokolada, zlato; peščeno bel, sajasto črn, srebrno siv, opečnato rjav
8. Sive kot golob. Sive, a ne svetle, temveč temne. Modre in sive.
Sive z odtenkom modre.

Tri pike

1. Veselim se, da \uparrow ...
Rad te imam, ker \uparrow ...
Nagrado bo dobil za prizadevno delo, požrtvovalnost \uparrow ...

6 Le zakaj je to nastalo?

1. b, č, e
2. a-č, b-c
3. C D A B Č
4. neumetnostno
Besedilo razlaga nastanek naravnega pojava, ki obstaja v resničnosti.
5. objektivno
Sporočevalec podaja stvarne podatke o pojavu brez osebnega razmerja do njega.
7. Razlaga nastanka naravnega pojava je drugo besedilo, opis pojava je prvo besedilo, pripoved o naravnem pojavu pa je tretje besedilo.
8. resničen
neumetnostno
9. c
11. Prevzete.
Zvezde (beseda *aster* v grščini pomeni zvezda).
Zvezdoslovec/zvezdogled, vesoljec
Astrolog prerokuje človekovo usodo na podlagi položaja zvezd. Astronom raziskuje nebesna telesa.
Astronavt opravlja vesoljske polete.

10. b

Objektivno. Sporočevalec ne izraža svojega razmerje do Sončevega mrka.
Javno. Namenjeno je množici ljudi.

12. V povedih so po obliki enaki samostalniki napisani z veliko ali malo začetnico.
Z veliko začetnico so napisana lastna imena planetov/zvezd (npr. *Zemlja, Sonce*); z malo začetnico pa so napisana občna imena (*zemlja, sonce*) – to pomeni, da z njimi ne poimenujemo nebesnega telesa, temveč dele predmetnosti, ki nas obdaja.

13. sonce, Sonce, Zemlja, luna, Luni, zemljo

14.

NAKLONSKI GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	ČAS
mora	3.	ed.	sed.
morajo	3.	mn.	sed.
mora	3.	ed.	sed.

biti, biti, potekati

je

so

poteka

16. Mavrica je svetlobni pojav.

Lomljenje sončnih žarkov v dežnih kapljicah.

Ko sta hkrati dež in sonce.

Iz različnih barv.

Sončni žarek se lomi.

V notranjosti dežne kaplje.

Barvni spekter.

Iz sedmih.

Rdeča, oranžna, rumena, zelena, modra, vijolično modra in vijolična.

Zaradi različne hitrosti razširjanja svetlobe različnih barv.

Ultravijolična in infrardeča svetloba.

Da ju človek ne zazna s prostim očesom.

V obliki polkroga.

17. č

b

a

18. B Č A C

19. posledica, posledica, posledica

Ker se sončni žarki v dežnih kapljicah lomijo, nastane mavrica.

Ker ima svetloba različnih barv različno hitrost razširjanja, nastane mavrica.

Ker je obilica dežnih kapelj, nastane mavrični lok.

VZROK	POSLEDICA
Ker se sončni žarki na dežnih kapljicah lomijo,	nastane mavrica.
Ker ima svetloba različnih barv različno hitrost širjenja,	nastane barvni spekter.
Ker je obilica dežnih kapljic,	nastane mavrični lok.

20. a

21. b

22. Ob tem se razlomi.

Barve so vedno v tem zapovrstju.

Lahko pa nastane tudi ob prehodu svetlobe skozi stekleno prizmo ali skozi diamant.

23. Mavrica napoveduje kratkotrajno izboljšanje vremena.

Malo pred sončnim vzhodom se na vzhodnem nebu pojavi jutranja zarja

Močan vodni tok poškoduje cestišče ali most.

V mrazu zaradi megle pogosto nastane slana ali poledica.

Na steklu nastajajo iz pare drobne kapljice.

24. rimski, bog, Franciji, Tolminskem, Zemljina, Luno, Lunin, Evropi, sončno, Soncu, zemeljsko

Navajanje virov

1. N. Cajhen, N. Drusany, D. Kapko, M. Križaj Ortar, M. Bešter Turk, Slovenščina za vsakdan in vsak dan 8, Založba Rokus Klett, Ljubljana 2007.

2. N. Cajhen, N. Drusany, D. Kapko, M. Križaj Ortar, M. Bešter Turk (2007), Slovenščina za vsakdan in vsak dan 8. Ljubljana: Založba Rokus Klett.

Definicija pojma

1. vozilo, stročnica, nebesno telo, merska enota, čustvo, žila, kulturna ustanova.
2. Evropa, Afrika, Azija, Severna Amerika, Južna Amerika
Merkur, Venera, Mars, Jupiter, Saturn
računalnik, mešalnik, dvigalo, rezkalnik, zvočnik
vrtnica, hrast, češnja, leska, praprot
pes, mačka, zajec, miš, lev
košarka, odbojka, kolesarjenje, tenis, veslanje

Vzročni, namerni in pogojni odvisnik

1. Iz enega.

Zaradi sneženja smo ostali na Kredarici.

Iz dveh.

smo ostali na Kredarici.

Prislovnega določila vzroka.

Z odvisnim stavkom.

Vzročni odvisnik – ker sneži.

2. Npr. ker je prehladno.

ker ni čista.

ker je lažji od nje.

ker so tekmovalci s petih celin.

3. temno, so; obiskan, ker; nastala, ker; Zemljo, nastane; škropi, se

4. nastane okrog kepe umazanega ledu oblak prahu in plina

- Kdaj nastane?

Človek še ni poletel na Venero

- Zakaj še ni poletel?

Težko si predstavljam

- Kaj si težko predstavljaš?

se je vrnil v bazo

- Zakaj se je vrnil?

vidim prešerne pevce

- Kje jih vidiš?

Smučar naj izbira smučino tako

- Kako naj jo izbira?

	VRSTA ODVISNIKA
1. poved	časovni
2. poved	vzročni
3. poved	predmetni
4. poved	vzročni
5. poved	krajevni
6. poved	načinovni

5. da steklena masa ne odteče.

da bi ugotovili kakovost mleka.

6. se zarosi

- Kdaj se zarosi?

Čreda ovac se je pognala proti staji

- Čemu se je pognala?

Nekateri zobniki morajo biti naoljeni

- Čemu morajo biti dobro naoljeni?

Vemo

- Kaj veste?

Rana se zdravi tako

- Kako se zdravi?

nastane rosa

- Zakaj nastane?

	VRSTA ODVISNIKA
1. poved	časovni
2. poved	namerni
3. poved	namerni
4. poved	predmetni
5. poved	načinovni
6. poved	vzročni

7. A ker, da B da, ker C ker, da
 A je šel k zdravniku / K zdravniku je šel
 B Toplo se je oblekel / se je toplo oblekel
 C se uči / Uči se

VZROK	NAMEN
A Ker ga je bolela roka,	da bi mu pregledal roko.
B Ker ga je zeblo,	da ga ne bi zeblo.
C Ker ne zna,	da bi znal.

8. Poljedelci uporabljajo silose
 bodi previden
 se lomi v posebnem kotu
 Mavrica nastane
 Grki so v starih časih zmeraj izbrali najboljši kraj
 silose, da; nevarna, bodi; prizmo, se; nastane, kjer; kraj, da
9. Č B E C A D
 DA
 Vsi dopolnjujejo glavni stavek s podatkom o namenu dejanja.
10. Tresk groma je suh in močan
 Pilot postaneš le
 Ljubljansko kotlino vidiš
 Apnenec se odlaga na stenah posode
 Podrobnosti nebesnih teles lahko opazujemo
 Če udari strela blizu nas, je tresk groma suh in močan.
 Če si popolnoma zdrav, lahko postaneš pilot.
 Če greš na Šmarno goro, lahko vidiš Ljubljansko kotlino.
 Če vodo segrevamo, se apnenec odlaga na stenah posode.
 Če gledamo skozi astronomski daljnogled, lahko opazujemo podrobnosti nebesnih teles.
11. Vodni hlapi se zgostijo v oblake
 Meteorit napravi krater
 Rastlina porumeni
 Dežne kaplje zmrznejo
 Letalo ali ladja pokliče po radijskih signalih SOS
 Če se vodni hlapi v zraku ohladijo, se zgostijo v oblake.
 Če meteorit pade na Zemljo, napravi krater.
 Če rastlina izgubi klorofil, porumeni.
 Če dežne kaplje potujejo skozi ledeno mrzel zrak, zmrznejo.
 Če je letalo ali ladja v nevarnosti, pokliče po radijskih valovih signal SOS.
- 12.

	VRSTA ODVISNIKA
Kupec mora jasno vedeti	predmetni
bi bil dan lepši	pogojni
Prižgal je luč	namerni
Ne more vetjeti	predmetni
moramo priložiti življenjepisa	časovni
leti neslišno	vzročni
je bila nekoč rimska naselbina	krajevni
Te težko dostopne kraje so si izbrali	namerni

7 Ni ga čez dober nasvet

- a, b, c, d
- e
- utica
stran, duševnost

5. postavite, do – krajevni
 bilo, da – osebkov
 ste, da – predmetni
 C, boste – časovni
 vodo, da – namerni
 je, da – osebkov
 tako, da – načinovni
7. Strokovnjak.
 Javnosti.
 V časopisu/reviji.
 O primerno opremljeni delovni sobi za šolarja/dijaka/študenta.
 Fotografije spodbudno vplivajo na človekovo počutje.
 Da naše oči niso preobremenjene.
 Ker je njihova svetloba najbolj podobna naravni svetlobi.
 Tiskalniki, faksi, računalniki, slabo prezračevanje.
 Ker filtrirajo (čistijo) onesnažen zrak.
8. Iz štirih.
 Oprema
 Osvetlitev
 Zrak
9. Da. Strokovnjak svetuje bralcem, kako naj opremijo delovni prostor, da se bodo v njem dobro počutili.

Prevzete besede

1.

DOMAČA BESEDA	PREVZETA BESEDA
breza	vikend
stol	garaža
sveča	pica
kri	šofer
zvezda	otvoritev
drevo	republika

2. pomfri/pomfrit, butik, faks, bife, šport, kokakola, pica, disko, džoging, kivi
 3. Pariz, Washington, Rim, Varšava, Sena, Anglija München, Temza, Praga, Firence
 4. Gradec, Celovec, Beljak, Trst, Gorica, Videm

Tvorjene besede

- družiti se, počutiti se, zvoniti, spati, služiti, taboriti
- izkoriščanje, potovanje, pisanje, branje, petje, snubljenje
- izbrati, spodbuditi, delati, žeti, zaščititi, opraviti, želeti, služiti
- življenje, molčanje/molk, začetek, hoja, osvetlitev, ljubezen
- pripovedovanje o starih časih, voščilo materam,
 potapljanje v jezeru, bojazen pred klopi, preusmeritev pogleda, veselje zaradi zmage,
 onesnaževanje zraka
- zdravilišče, umivalnica, lovišče, vzletišče, pralnica, parkirišče
- ob Sotli/pred gorami/na hrbtu/do kolena/za vodo/nad stropom/pred pasom/na ramenih
- zapestje, ogrlica, obrežje, predpražnik, ponedeljek, pohišvo

Dopustni odvisnik

- Čeprav je bilo slabo vreme, smo se odpeljali z balonom.
 Čeprav ni Jure nikoli živel v Ljubljani, se ima za Ljubljančana.
 Čeprav sva stari šele štiri leta, hodiva v plesno šolo.
- b
- b, e
- vročine, se; gledališče, četudi; -- ; atlasa, ti; --; križišča, zavijte; --

9 Rad bi se Vam zahvalil

1. Nagovor, izrek zahvale v besedilu, pozdrav.

2.

POŠILJATELJ

KRAJ IN DATUM
PISANJA

NASLOVNIK

ZADEVA

IZREK ZAHVALE V BESEDILU

POZDRAV

PODPIS

3.

Draga Julija!

Na Grivi, 4. 2. 2006

Zahvaljujem se ti za povabilo na smučanje.

Sporočam ti, da bom med zimskimi počitnicami zagotovo prišla v Kranjsko Goro.

Lepo te pozdravljam.

Tvoja nekdanja sošolka Mojca

Prilastkov odvisnik

- a) ki; Katere kosme?
b) kaj; Kaj naj opazujem?
c) ker; Zakaj se spreminja?
č) Kadar; Kdaj ga lahko opazuješ?
d) da; Čemu naj poslušam?
e) na katerega; Kateri del telesa?
f) v katerih; Kateri prostori?
g) da; Kako ubijajo?

Povedi s prilastkomi odvisnikom so: a, e, f.

2. DA

Prilastek v prvem predmetu je levi.

Prilastek v drugem predmetu je stavčni.

Požar je zanela sveča, ki je gorela. - Požar je zanela goreča sveča.

DA

Prilastek v prvem osebku je stavčni.

Prilastek v drugem osebku je levi.

3. DA

b

Odvisni stavek je v prvi povedi za glavnim stavkom.

Odvisni stavek je v drugi povedi sredi glavnega stavka.

b

c

- Znanstveniki skušajo razložiti svet
Svet je očarljiv
Zrak se imenuje atmosfera
Drobne kapljice se združijo v dežne kaplje
Peščene hribe imenujemo sipine
Tudi plesen ima trose
svet, ki; svet, ki nas obdaja, je; zrak, ki obdaja Zemljo, se; kapljice, ki so v oblaku, se;
hribe, ki jih je napihal veter, imenujemo; plesen, ki jo včasih vidiš na starem kruhu, ima
Povedi z razdeljenim glavnim stavkom so: b, c, č, d, e.

9 Hitro in nujno

- Odgovorna oseba iz referata Filozofske fakultete.
Boštjanu Krašovcu.
Da bi mu sporočila, kdaj ima zagovor diplomskega dela.
Zasebni.
Uradni.
Iz vikanja.

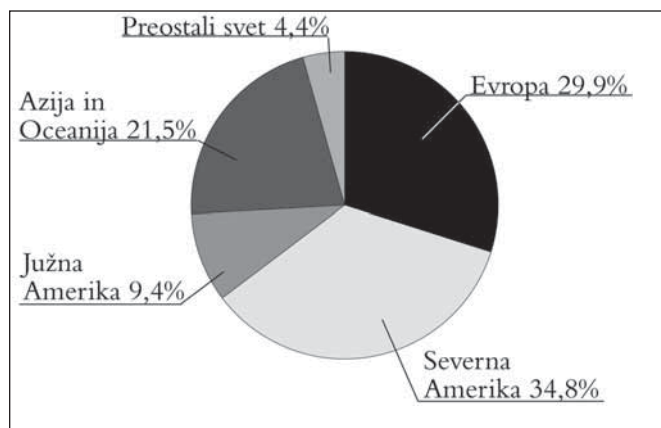
Veznik

- in, ali, ko, zato, ali
Povezuje besedi, stavka, stavka, stavka, besedi
- Ker, Če, Ko, Čeprav
b
DA
Tek krepi imunski sistem, ker sprošča hormon sreče.
ker.
Povezuje odvisni stavek z glavnim stavkom in izraža logično razmerje med njima.
- zapletle, namesto da; domišljije, se; je, kot da; vrtu, se

11 Podatki, sami podatki!

- Renesansa, barok, klasicizem, prehod v romantiko.
V 16. stoletju.
V vseh štirih navedenih.
V baroku.
Tuji skladatelji, Slovenski skladatelji.
3, 4, 1, 3, 1, 2, 3
NE

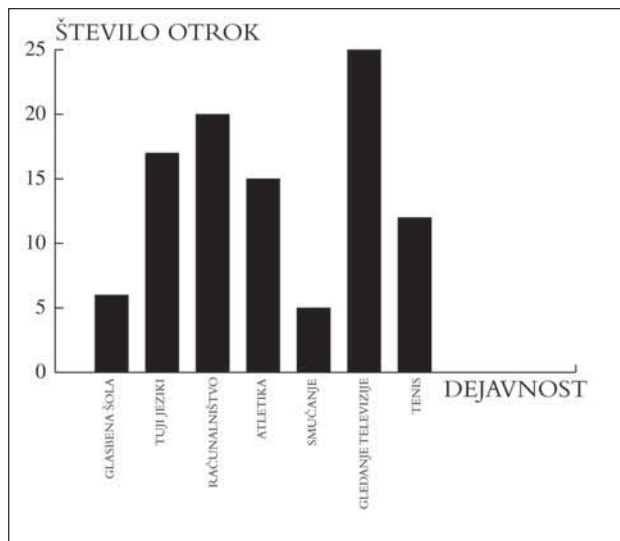
2.

OBMOČJE	ŠTEVILO
Evropa	843.180.000
Severna Amerika	981.360.000
Južna Amerika	265.080.000
Azija in Oceanija	606.300.000
Preostali svet	124.080.000

3. Število rojstev oz. število otrok na eno žensko.
 Eden prikazuje stanje v državah v razvoju, drugi pa stanje v razvitih državah.
 V razvitih državah 1,6 otroka, v državah v razvoju pa 3,3.
 Zmanjšalo se je.
 V državah v razvoju.
 Enako število, tj. 2,1 otroka.
 Povečuje se.
 12 let.
 Ljudje v razvitih državah.

4.

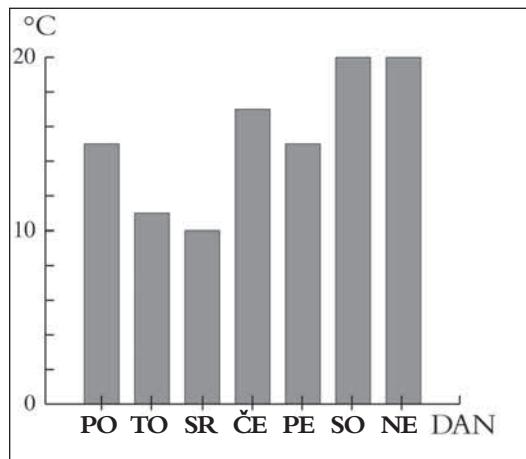
5.

OCENA	ŠTEVILO UČENCEV
5	3
4	9
3	11
2	4
1	1

28.
 10,71 %
 3,57 %
 3,32

6.

DAN	TEMPERATURA
Po	15 °C
To	11 °C
Sr	10 °C
Če	17 °C
Pe	15 °C
So	20 °C
Ne	20 °C

7. Kolikšen delež ljudi, starih nad 15 let, je pismenih.
 Tak, ki ne zna pisati in brati.
 20 %.
 Nič.
 Po letu 2010.
 Za 20 %.
8. Razporeditev prostorov v stanovanju.
 Tloris.
 Dve sobi, kuhinjo, kopalnico s straniščem in predsobo.
 Ne.
 Pet.
 Da.
 V velikosti prostorov.
 Iz predsobe.
 Pet.
9. a, b, c, d
 20 dB.
 100 dB.
 Ne.
 Da.
 Po smislu.
 Nobenih - če ni glasnost zvoka višja od 100 dB. (Pač pa povzroča telesne motnje, pospešen srčni utrip in zvišan krvni prtljik.)
 Da.
 Ne.

Raba vejice pri naštevanju v stolpcih

1. Ne. Pravilno:

Stavčni členi so:

- povedek
- osebek
- predmet
- prislovna določila

Z anketo smo ugotovili naslednje:

- 58,5 % Slovencev se obdaruje za božič;
- 23,5 % anketiranih dobi darilo za novo leto;
- 9,1 % vprašanih se obdaruje obakrat (tj. za božič in za novo leto);
- 8,9 % anketiranih ne dobi darila na za božič ne za novo leto.

V Evropi so tri velike jezikovne družine:

- a) slovanska,
- b) germanska,
- c) romanska.

Posebna raba vejice

1. No, pa se spet vidimo!
 Ne, to je tudi moja skrb.
 Da, vse sem naredil, kar so mi naročili.

- Res, bilo je veselo.
 Čudovito, rezultat je pravilen.
 Odlično, to sta dobro opravili!
 Prav, oglasi se po telefonu.
 Tako, za danes smo končali.
 Presneto, kako si neroden!
 Nasprotno, naloge sploh niso bile težke!
 Kaj, to so ti naredili?
2. Tišina, že gre!
 Da, z vami grem na Kokrško sedlo.
 Jernej, greš z nami plavat?
 Ooo, kje smo se že srečali?!
- Mljask, mljask, pa je bila Runova skleda prazna.
 Živijo, greš z nami?
 Ti, počasnež, ali vedno tako zamujaš?
3. Npr. Res; Mmm; Tresk; Oh; Joj; Nina nana; Ne; Uh; Da; Tina; Uf
4. Vesela sem vas, res.
 Poslušala me boš, jasno!
 Na tekmi je zmagal Matjaž, da.
 Špela je zmagala, hura!
 Spet me spravljaš v smeh, ha ha ha.
5. Monika je šla navsezgodaj na trg.
 Monika, boš šla navsezgodaj na trg?
 Tudi ti, dragi prijatelj, si povabljen na rojstni dan.
 Ne verjamem Bojanu.
 Epravete, ki jih uporabljamo pri kemiji, so iz posebnega stekla.
 Posodo bo pomila Marija.
 Torej, Matej, ti imaš vedno prav?
 Jaz sem molče prenašal njegovo neumno govorjenje.
 Govoril si kot Gregor.
 Tako hudo pa spet nisem mislil, ne.

12 Velika, ne pa mala

Lastna imena bitij

1. Ivan Anton
 France Simon
 France Srečko
 Josip Svetlana
 Leopold Fran
2. Lovro Kuhar, Josip Murn, Simon Gregorčič, Karel Destovnik
3. Jurčič.
 Finžgar.
 Linhart.
 Prešeren.
 Gregorčič.
4. Npr. Tone Dolgan Žarko Tomšič
 Miha Modic Filip Jerina
 Polona Guček Janez Snoj
 Matjan Kozina Piki
 Marija Susman Sivko
5. Mežičan, Žirovec, Idrijčan, Postojnčan, Rakovec/Rakovčan, Ložan, Škofjeločan/Ločan, Slovenjgrajčan, Bistričan, Konjičan, Laščan, Novogoričan, Ligojnčan, Nedeljčan, Polec, Krčan, Kranjčan, Ptujčan, Ljutomerčan, Mariborčan, Ižanec
6. Logatčan Logatčanka
 Koprčan Koprčanka
 Podpečan Podpečanka
 Medvodčan Medvodčanka
 Žirovničan Žirovničanka
 Zagorjan Zagorjanka
 Slapljan Slapljanka

Jeseničan Jeseničanka
Begunjec Begunjka
Blejec Blejka

7. Francoz, Italijan, Anglež, Američan, Indijec, Ganec, Slovak, Hrvat, Portugalec, Mehikanec/
Mehičan, Madžar, Šved, Novozelanec

8.

EDNINA		MNOŽINA	
Dolenjec	Dolenjka	Dolenjci	Dolenjke
Kranjec	Kranjica	Kranjci	Kranjice
Prekmurec	Prekmurka	Prekmurci	Prekmurke
Primorec	Primorka	Primorci	Primorke
Štajerec	Štajerka	Štajerci	Štajerke
Belokranjec	Belokranjka	Belokranjci	Belokranjke
Gorenjec	Gorenjka	Gorenjci	Gorenjke
Korošec	Korošica	Korošci	Korošice
Kraševce	Kraševka	Kraševci	Kraševke

Zemljepisna lastna imena

1. Naselbinska. Po zapisu neprve besede.
2. Bohinj, Portorož, Lendava, Črnomelj, Bled, Višnja Gora, Stari trg, Polhov Gradec, Škofja Loka, Novo mesto, Slovenj Gradec, Murska Sobota, Kranjska Gora, Mala vas, Črni Kal, Nova Gorica
Ne.
Pridevnike na -ski/-ški zapisujemo z malo začetnico, prvo besedo v naselbinskih imenih pa z veliko.
3. Ljubljani, Mariboru, Kranju, Piranu

Stvarna lastna imena

1. Juri Muri v Afriki.
V Mladinskem gledališču.
Leonardo da Vinci; Narodni muzej Slovenije
Kompasa
2. Jano, Dnevnik, Smrklo, Pikapolonico; Potovanje na luno, Gospodar prstanov; Za Elizo; Fantom v operi, Mačke
3. Odol, odolom; Santana, santano; Lumpi, lumpiji; Mercedes, mercedesom; nokio, Nokia
4. Likarice (naslov slike), Pomlad (naslov slike), Oj (prva beseda v naslovu pesmi), Ljubljanskem (prva beseda v naslovu revije), zvonu (ni prva beseda v naslovu revije in ni lastno ime), Glasbena (prvo ime v imenu ustanove), matica (ni prva beseda v imenu ustanove in ni lastno ime), zbornik (ni prva beseda v imenu zbornika in ni lastno ime), Mohorjeva (prva beseda v imenu ustanove), družba (ni prva beseda v imenu ustanove in ni lastno ime), Društvo (prva beseda v imenu društva), slovenskih likovnih umetnikov (niso prve besede v imenu društva in niso lastna imena), Oko (prva beseda), Spomini (naslov knjige), Planinski (prva beseda v imenu revije), vestnik (ni prva beseda v naslovu revije in ni lastno ime), Županova (prva beseda v imenu komedije), Micka (lastno ime), Ta (prva beseda v naslovu komedije), Matiček (lastno ime), Društvo (prva beseda v uradnem imenu ustanove), slovenskih književnikov (nista prvi besedi v uradnem imenu ustanove in nista lastno ime), Kaj (prva beseda v imenu prireditve), Osnovna (prva beseda v uradnem imenu ustanove), šola (ni prva beseda v uradnem imenu ustanove in ni lastno ime), Ivana Cankarja (lastno ime), Vrhnika (ime kraja), Lošca (del kraja), holandsko (občno ime - vrsta deklice = deklica iz Holandije), Holandsko (prva beseda v imenu slike), deklica (občno ime), Deklica (prva beseda v imenu slike).

13 Mala, ne pa velika

1. Celjanka – prebivalka Celja; vaščanka – prebivalka vasi; Primorec – kdor živi na Primorskem;
meščanka – prebivalka mesta

2. meščan – kdor živi v mestu; Novomeščan – kdor živi v Novem mestu
Beseda meščan je občno ime, Novomeščan pa lastno.
3. Da. Slovenec – pripadnik slovenskega naroda, prebivalec Slovenije;
belec – človek glede na rasno pripadnost
4. humanisti, staroslovencev, budisti, kristjani, pogane, uršulinkah, modernisti, staroslovenecem, maldoslovenci, nobelovec, realista, frančiškani, dominikanci, impresionisti
5. Rad imam vse praznike, še zlasti veliko noč, prvomajske praznike in novo leto.
Za božič sem dobil veliko daril, več kot za Miklavža.
Osmega februarja praznujemo slovenski kulturni praznik; imenujemo ga tudi Prešernov dan.
Februarja je tudi valentinovo.
25. junija je dan državnosti; tedaj je na Ljubljanskem gradu ognjemet.
7. francoska, prva, druga
8. renesansi, protestantizem, protireformacije
9. neža, judeža, abrahama, benjamin, mercedesom, rentgen, francozom, mariborčana
3, 5, 1, 4, 6, 7, 2, 8